

VİLAYATI ŞARKIYE MÜDAFAI HUKUUKI MİLLİYE CEM'İYYETİ

ERZURUM ŞU'BESİ'NİN (İLK) BEYANNAMESİ'DİR.

İlca'ati ahval dolayısıyla, beş sene devam eden Umumi Harb'e sürüklendik. Tali'i harb, her türlü mahrumiyetlere rağmen, fevkalbeşer fedakarlıkların en büyüğünü yapan Milletimiz'e gülmedi. Sahnei siyasetteki mağlubiyetimiz sebebiyle, en Meşru Hukuukumuz'a tecavüz edilmek isteniyor. Bu haksızlıkların en büyüğü, Vilayat-ı Şarkıyyemiz üzerinde Ermeniler'in, hukuki hakimiyet iddia eylesidir. Ermeniler muntazam bir teşkilatla, Avrupa ve Amerika'da Propagandalar yaparak, bu iddialarını ism'aya (*duyurmağa*) çalışıyor; ve Bizi, Mileli Muhtelif hakkında irtikabi i'tisafat eylemekte, itham ediyorlar.

Vilaya-ı Şarkıyye'nin biz cüz'i mühimi olan Vilayetimiz, tarihinin pek az bir ziya ile münevver bulunduğu günlerinde bile, Türk Aşiretleri'nin bir cevelangahı olmuş(*tur*). Ve İslamiyet ilk zuhurunda nurunu buralara kadar göndermiştir. Selçukiler ise, buralarda muazzam İslam hükümetleri teşkil ederek, Türk harsını ve İslam medeniyetini hakim kılmışlardır. Bu toprakların hakiki sahiplerinin kimler olduğunu, memleketin her tarafında tesadüf edilen Çifte Minareler, Kümbetler gibi abidat-ı diniye ve milliye, pek sarih bir lisanla, yarının hükmünü verecek olan hakimlere ifade etmektedir.

Ermenilerin iddiaları ise, harsi ve medeni hiçbir eser bırakmayan ve tarihin henüz pek karanlık günlerinde, milliyet derecesini bulamayan Ermeni derebeyliğine istinat ediyor ki, batıldır. Eğer Ermeniler, nüfusi umumiyetin vaz'iyetini hakim kılmak istiyorlarsa, İslam nüfusunun külli bir kısmının mektum bulunmasına rağmen hiçbir zaman Vilayyat-ı Şarkıyye'de Ermeni nüfusu yüzde onbeşi tecavüz etmemiştir.

Binaenaleyh Ermeniler, bu iddialarını ilmi, mantıki, akli hiçbir esasa istinad ettiremezler. Bahr-i Muhit'in (*Atlas Okyanusu'nun*) öte tarafından (*Amerika'dan*) yükselen ve Umumi Harb'in açtığı yaralara şifakar bir sargı mahiyetini alacak olan Sadayi Hak (*8.1.1918'de Başkan Wilson'un ilan ettiği 14 maddelik Barış Programı / Wilson Prensipleri*) bu Memleketler'de Türk'ten başka bir Millet'in hakkı hakimiyetini tanımayacaktır.

İcabati harbiye dolayısıyla Hükümet-i Sabika'nın (*İttihadcılar'ın, vatandaşımız olan*) Ermenilerin (*Anadolu'ya saldıran Rus Ordusu'na yardımcı olma, Van Şehri'ni onlara teslim etme, "Gönüllü Taburları" kurarak, Rus ordusu yanında, silahsız İslamları kırma; telgraf hatları ile köprüleri bozup yıkma gibi davranışlarını durdurmak ve*) yaptığı propaganda tesiriyle (*onları, Devlet korumasıyla Kuzey Suriye'ye göndermek üzere 27 Mayıs 1915 tarihli "Sevkiyyat Kanunu" ile yapılan göçürme*) Tehcir'den, Avrupa, Türk Milleti'ni mes'ul tutmak istiyor. Halbuki Milletin bunda, küçük bir hissei mahcubiyeti bile olmadığı gibi; tehcir edilen Ermeniler, efradi Millet(*imiz*)in nakdi ve sair mu'avenetlerine mazhar olmuşlardır.

Bu hakikat, kendilerinin işhadi (tanıklığı) ile de, isbat edilebilir.

Buna mukabil, (1917 Kasım başlarında Bolşevikliğin tesiriyle, erlerinin çoğu birliklerinden dağılıp, evlerine dönen) Rus Ordusu'nu istihlaf eden (onun kadrolarını doldurup, idaresini ele alan) Ermenilerin Müslümanlar'a karşı yaptıkları şenaetler ise bir hak olarak tanınmak isteniyor!

Binaenaleyh, “ müsta'inen bir bi-Tevfikihî Ta'ala (Yüce Tanrı'nın yardımıyla) Memleketimiz'de bir şubesini teşkil ettiğimiz Vilayat-ı Şarkıyye Cemiyeti, bu Memlekette'ki Hukuukî Tarihiyye ve Milliyyemizin muhafazası ile beraber; Tehcir esnasında yapılan sui mu'amelatta, Millet'in kat'iyyen medhaldar bulunmadığı; ve emvallerinin Rus istilasına kadar muhafaza edildiği; buna mukabil, (çekilen Rusların yerine geçen silahlı Ermeniler tarafından) Müslümanların, pek gaddarane harekate maruz kaldığı, ve hatta, hilafi emir, Tehcir'den alıkonulan bazı Ermenilerin, (komşuları Tüklerden) bazı hamilerine karşı reva gördükleri (vahşi) muamelatı, müdellel vesaikle Alemlî Medeniyet'e arz ve iblağa; ve Memleketimiz'e karşı dikilen enzari ihtirası, hükümsüz bırakmağa çalışacaktır.

Ahvalin lüzum ve ehemmiyetini müdrîk bulunan Vilayet Ahalisi'nin intihabı ile bu vazifeyi deruhde eden Cemiyetimizin, icraatında, muvaffakiyetini, Allah'dan dileriz.

9 Mart 1335 (1919)

Mühür

Vilayat-ı Şarkıyye Müdafa'ai

Hukuukî Milliyye Cem'iyeti

1335

Erzurum Şubesi

NOT : Parantez içindeki ifadeler KIRZIOĞLU'na aittir.

KAYNAKLAR:

- 1 – Fahrettin KIRZIOĞLU; **Bütünüyle Erzurum Kongresi**; Kültür Ofset; Ankara; 1993; s.10-11.
- 2 – Cevat DURSUNOĞLU; **Millî Mücadelede Erzurum**; Dergah Yayınları Erzurum Kitaplığı : 5 ; İstanbul; 1998; s. 123-124.